

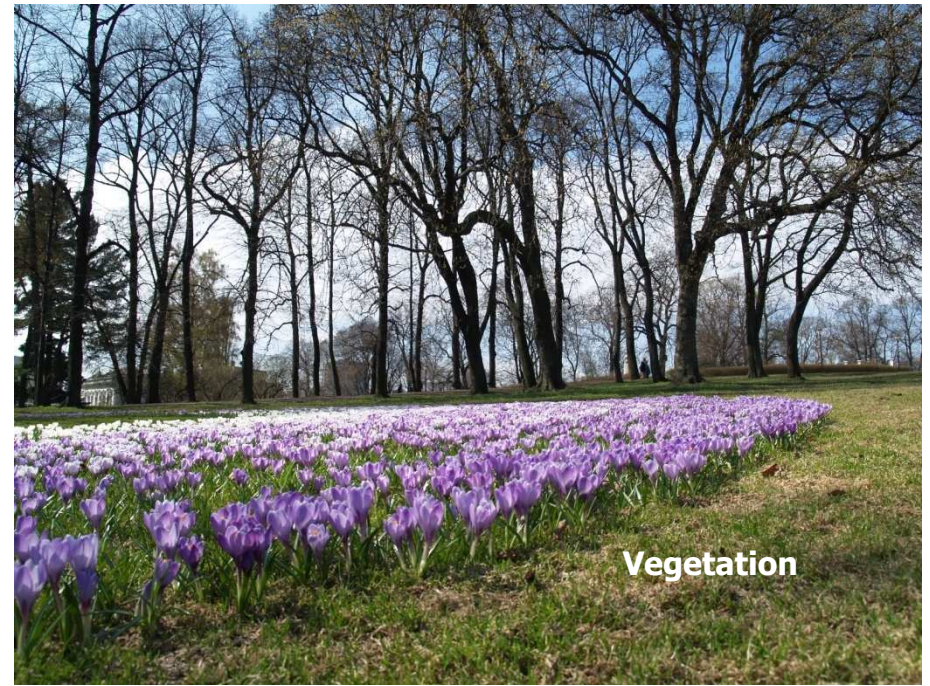
Forvaltningsplan for Bygdø Kongsgård

Samling Hageforum

Plan and topography

Slottsparken, Oslo

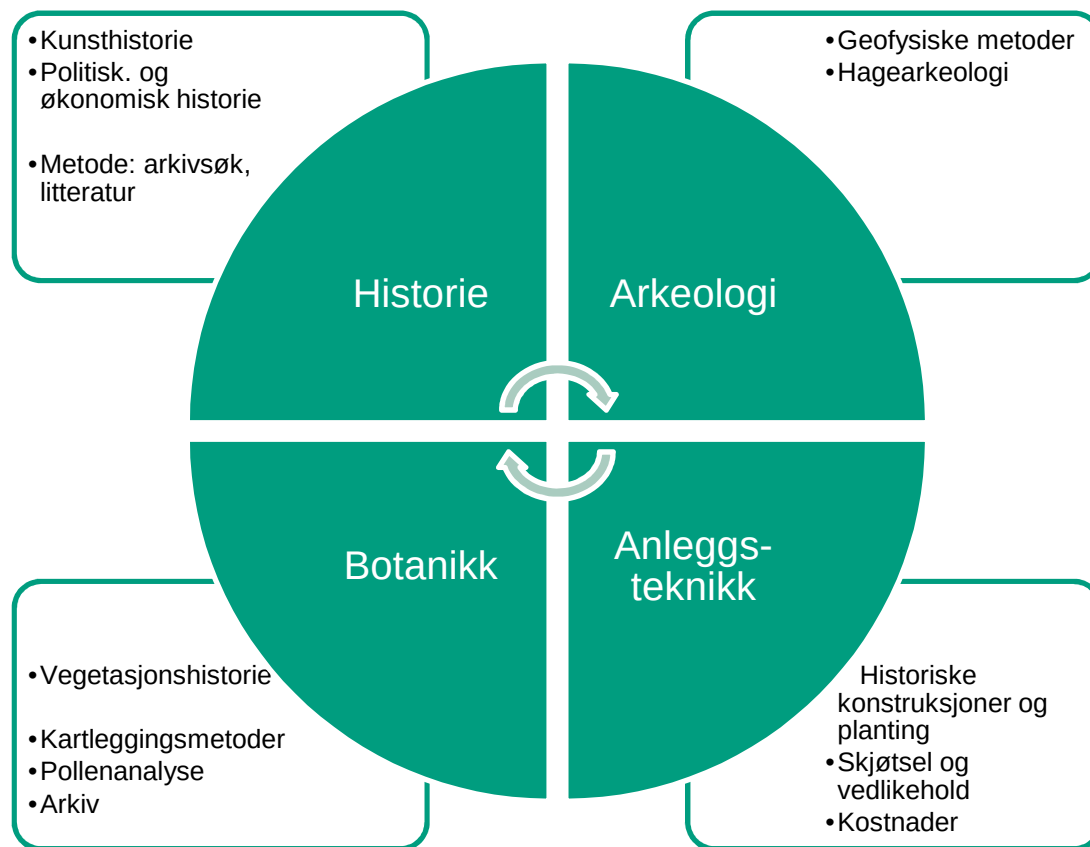
Vegetation

Structural and decorative features

Water, running and still

Historie

**Forstår og dokumenterer historien (inkludert plante-/vegetasjonshistorie)
Tolkning og....**

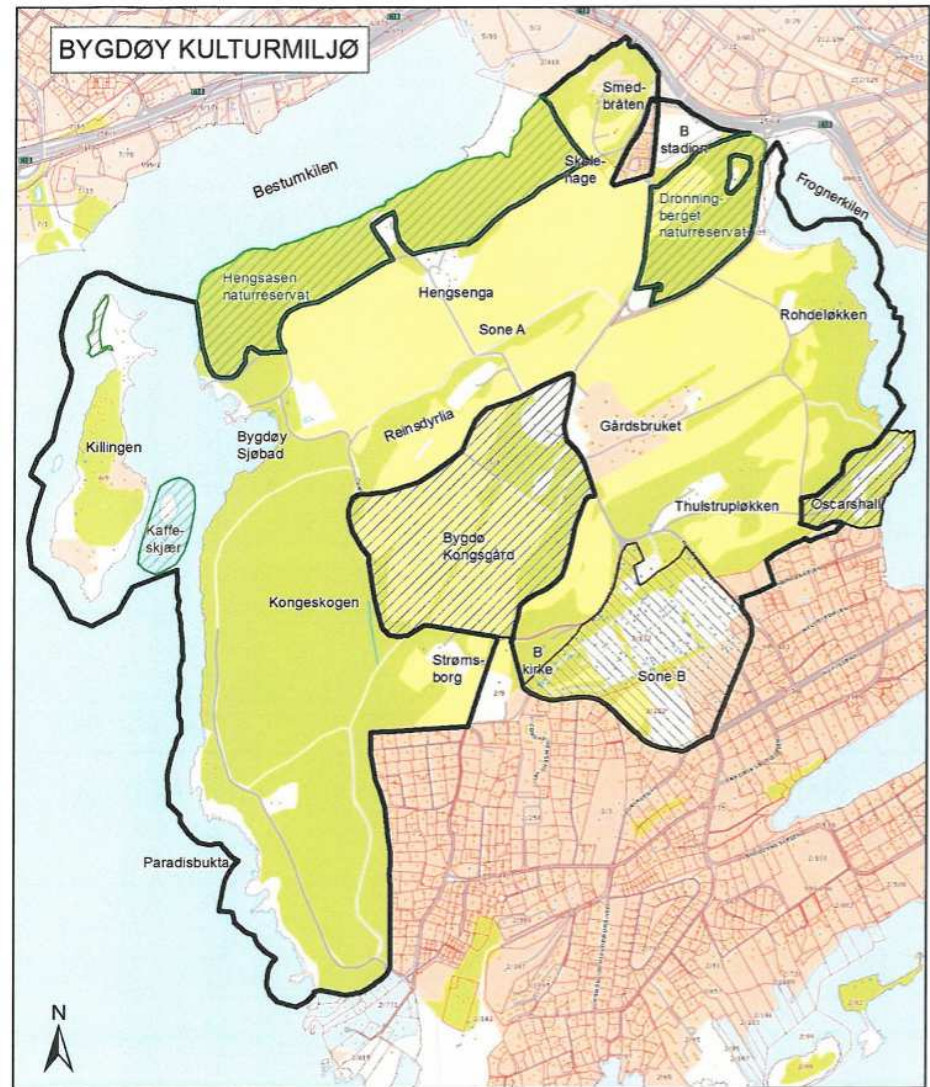
Vurdering

Av kulturminneverdien

Dagens bruk

Behov av brukerne i fokus – etter at kulturminneverdien er vurdert

- Avgrensning av område fredet etter KML § 20
- Eiendommer disponert av H.M. Kongen. Unntatt fra fredning
- Sone B: Norsk Folkemuseum og Vikingskiphuset
- Avgrensning av område vernet etter NML

17 FEB. 2012

0 160 320 640 Meter

Bygdøy kulturmiljø

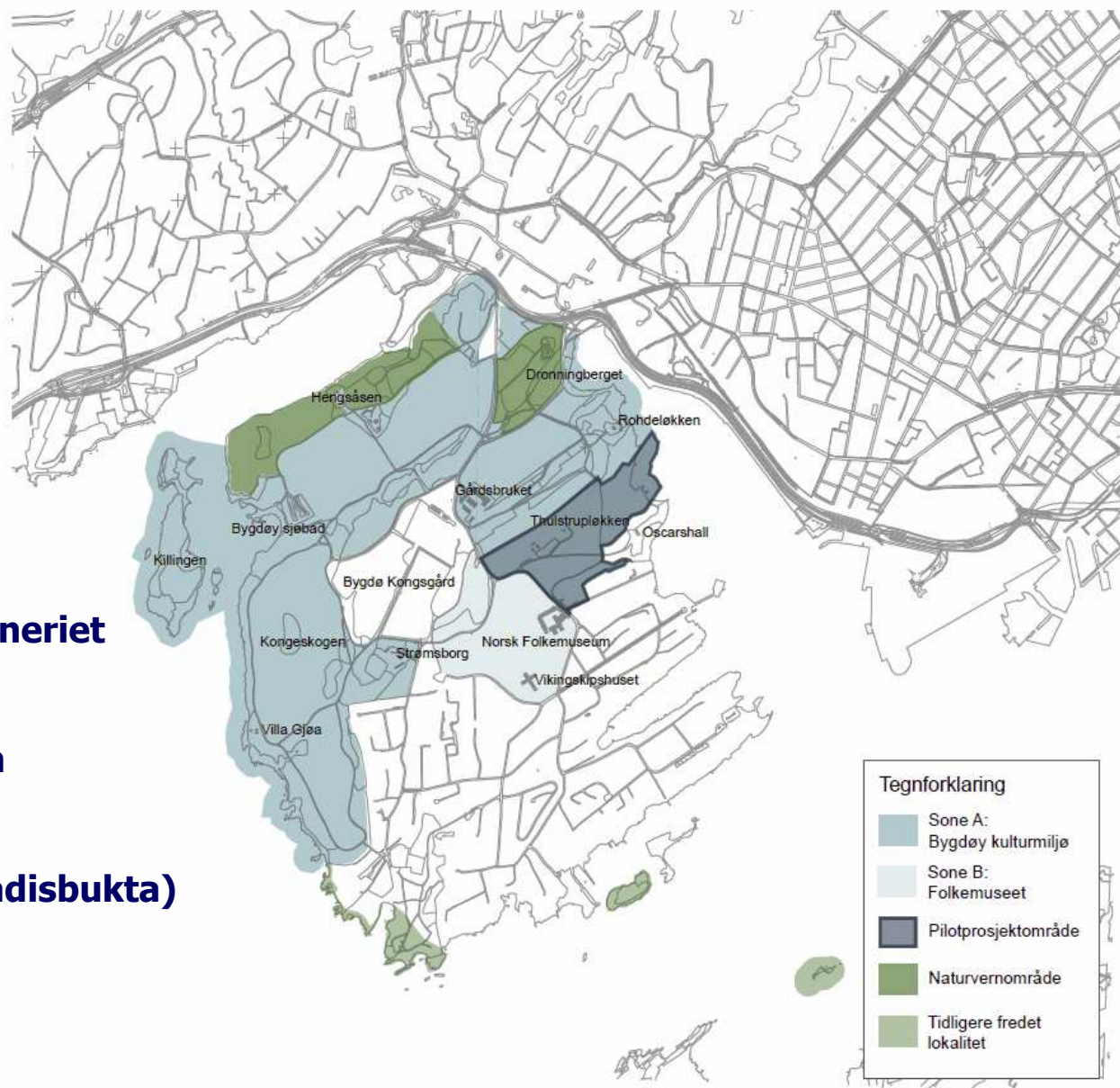
Formål med fredningen er å sikre et unikt kulturmiljø på Bygdøy til kunnskap, opplevelse og bruk for allmennheten ii dag og i framtida gjennom å ta vare på de kulturminnene, landskapstrekkene og naturverdiene som særpreger miljøet og vitner om områdets historie. Kulturminneverdiene i området er historisk knyttet til funksjonene kongelig sommerresidens, kongsgård med landbruksarealer, folkepark, friluftsområde til lands og til vanns og museum.

Det skal utarbeides en felles forvaltningsplan for Bygdøy kulturmiljø med hjemmel i kulturminneloven og Dronningberget og Hengsåsen naturreservater med hjemmel i naturmangfoldloven. Forvaltningsplanen er en oversiktsplan som skal innholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel, vedlikehold og eventuell tilbakeføring av deler av naturmangfoldet og kulturmiljøet.

**Godkjenning: Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning
Dersom det ved forvaltningen av det fredete området oppstår motstrid mellom kulturmiljøverdiene og naturverdiene, skal kulturmiljøverdiene ha forrang.**

Delområder:

- 1) Thulstrupløkken og gartneriet
- 2) Rohdeløkken
- 3) Dronningberget
- 4) Hengsengen/Hengsåsen
- 5) Bygdø Sjøbad
- 6) Reinsdyrlia
- 7) Kongeskogen (med Paradisbukta)
- 8) Strømsborg
- 9) Gårdsdriften

Innhold, delområde

Områdets avgrensning

Områdets historie

Kulturverdier og naturverdier

Målsetting og utfordringer

Tiltak og ressursbehov

Delområder – dagens tilstand, målsetting og videre utvikling

Spesielle elementer

Innhold, delområde

Områdets avgrensning

Områdets historie

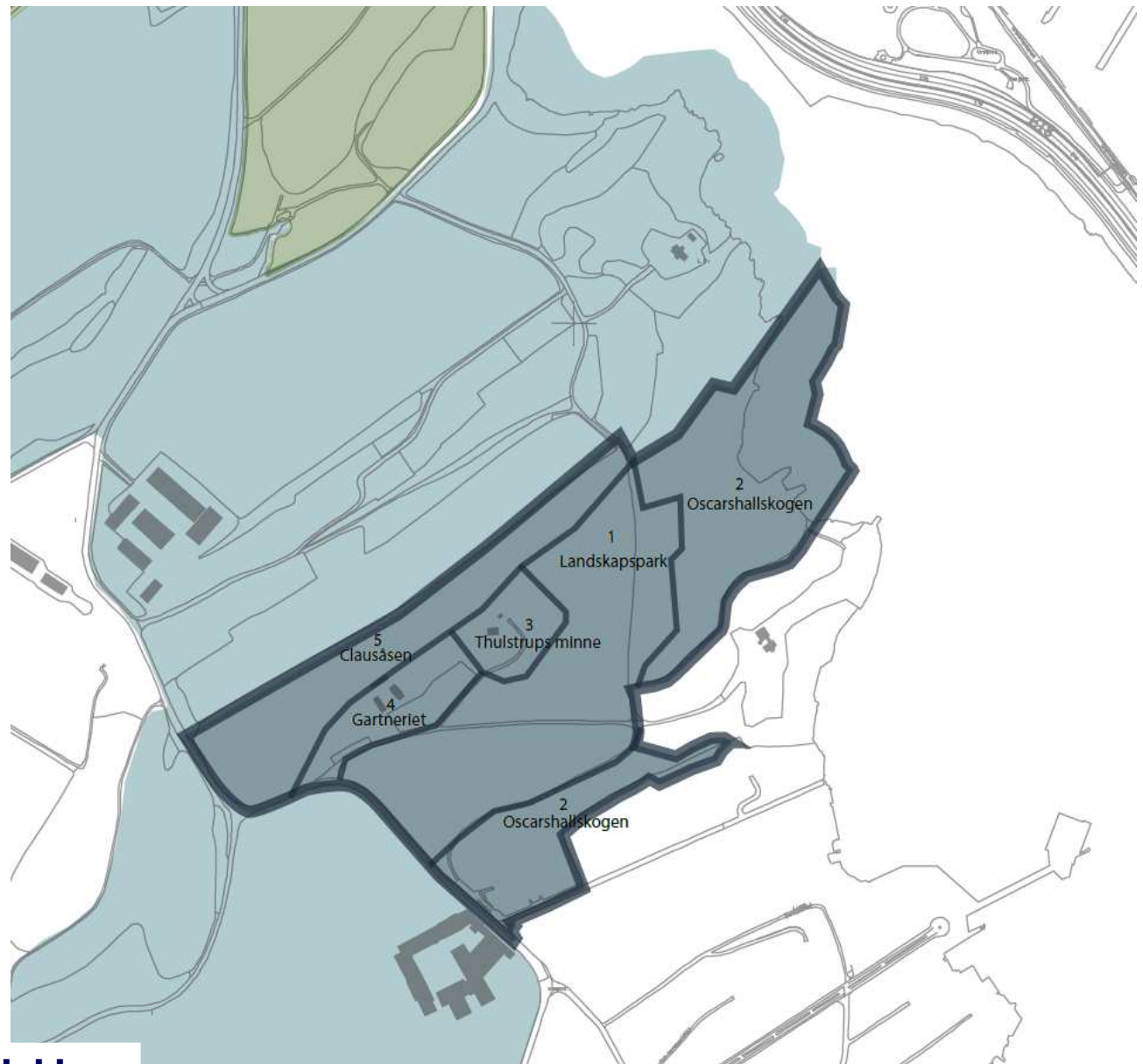
Kulturverdier og naturverdier

Målsetting og utfordringer

Tiltak og ressursbehov

Delområder – dagens tilstand, målsetting og videre utvikling

Spesielle elementer

Delområdet Thulstrupløkken

Innhold, delområde

Områdets avgrensning

Områdets historie

Kulturverdier og naturverdier

Målsetting og utfordringer

Tiltak og ressursbehov

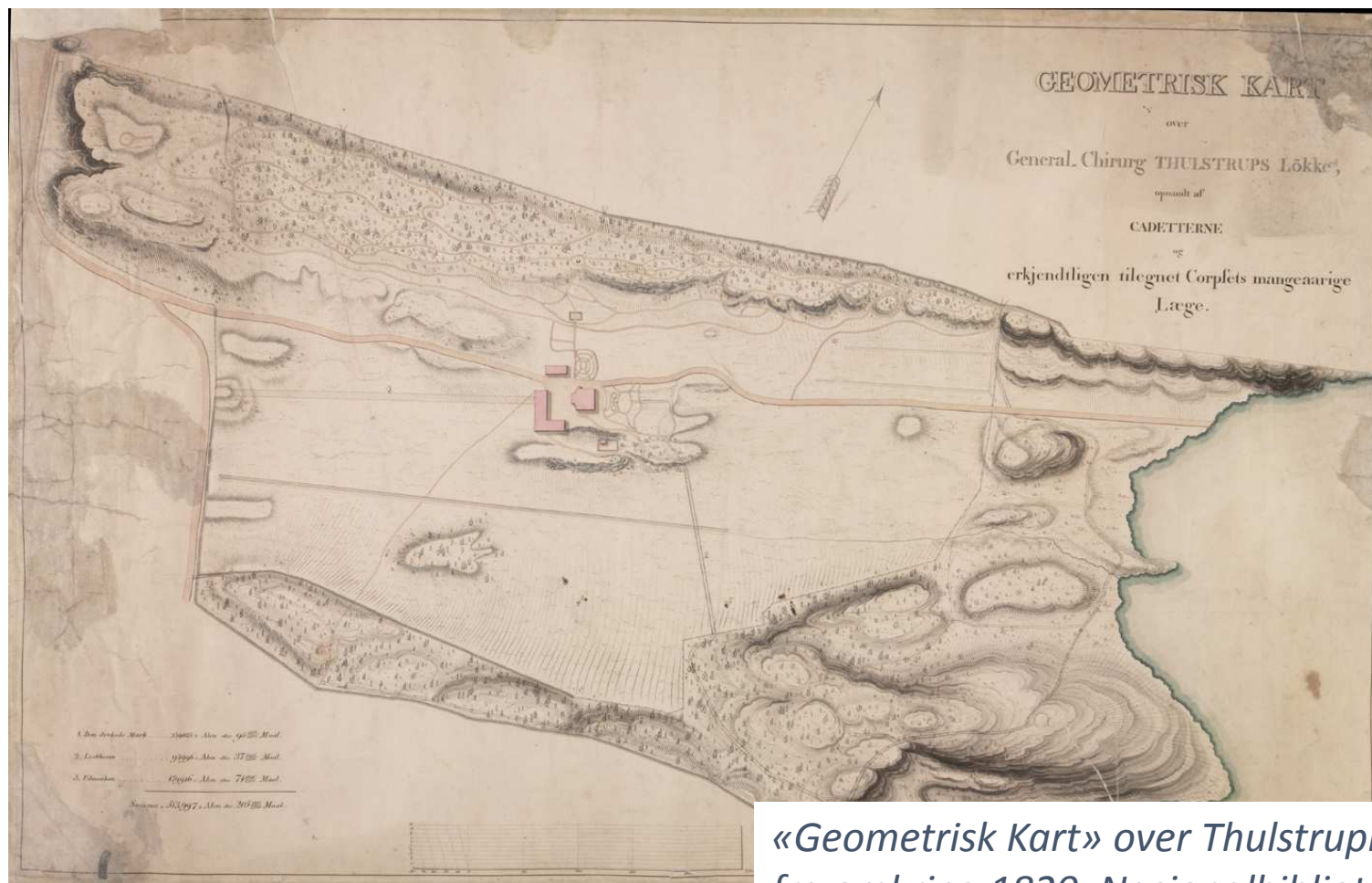
Delområder – dagens tilstand, målsetting og videre utvikling

Spesielle elementer

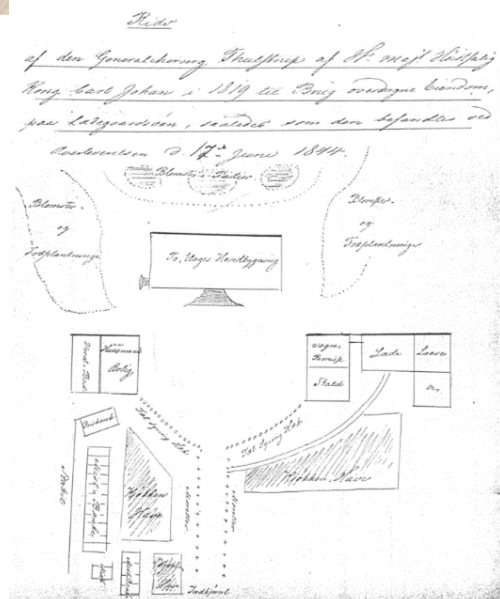
Feiermester Bergs løkke på Jegerkorpsets kart fra 1801. Den diagonale stien i øvre del av kartet ble senere innordnet i folkeparkens gangveisystem. Detalj: Utsnitt av Bergs løkkehus og hage. En gammel brønn er fortsatt synlig på stedet der hagen lå. Kart hos Norsk Folkemuseum.

Løkkens eldste historie

«Geometrisk Kart» over Thulstrupløggen, trolig fra omkring 1820. Nasjonalbiblioteket, Kartsamlingen.

Fase I: Generalkirurg Thulstrups hage og parkanlegg 1819-44

Utsnitt av «Geometrisk Kart» med bygninger og hage, omkring 1820. T. h. Skisse fra 1844 av Chr. Holst viser endringer i Thulstrups tid, men skjematisk. For eksempel er hovedbygningens kvadratiske grunnplan som på kartet til venstre bekreftet arkeologisk, mens Holst tegnet den kvadratisk. Inn til tunet førte en allé av «moreller» og rundet var kantet med syrinhekker. Nederst til venstre ses Thulstrups kjøkkenhageavdeling, blant annet med drivbenker. Nasjonalbiblioteket, Kartsamlingen. Slottsarkivet i Stockholm, Bygdø Kongsgård, brev og regnskaper for 1844.

Fase I: Generalkirug Thulstrups hage og parkanlegg 1819-44

Haug's kart over Thulstrupløkken og deler av Rohdeløkken, fra 1871. Kartet viser relativt detaljert gangveisystemet og hovedtrekkene i parkbeplantningen. Slottsforvaltningen.

Fase II: Folkeparken på Thulstrupløkken

Foto av monumentet på Thulstrups minne, foto fra 1870-årene. Plasseringen av urnen er vist på Haugs kart fra 1871. De to andre pilene markerer plassering av hengeask som lysthus (runde grusplasser under trekronene. Trærne er pr 2015 i dårlig forfatning.

Fase II: Folkeparken på Thulstrupløkken

Det lille drivhuset, 1850-årene

Det store nygotiske drivhuset, ca 1850

Rekker med drivbenker, den bredeste er trolig en vinkast, et spesiell type av drivhus med pulttak i glass. Den ovale flaten var et lite prydanlegg med plen, bed og planter.

Parkskog i bakkant av drivhuset

Fase II: Folkeparken på Thulstrupløkken

Overlay kart 1840-årene (blå), 1880-årene (gul) og flybilde fra 1937.

Fase III: Thulstrupløkken på 1900-tallet

Drivhus fra 1902, på flyfoto fra 1937. Mellom drivhuset og gartnerboligen lå fremdeles rekker av drivbenker, og vesentlig flere enn det var i 1870-årene.

Fase III: Thulstrupløkken på 1900-tallet

Flyfoto 1984

Innhold, delområde

Områdets avgrensning

Områdets historie

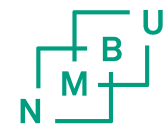
Kulturverdier og naturverdier

Målsetting og utfordringer

Tiltak og ressursbehov

Delområder – dagens tilstand, målsetting og videre utvikling

Spesielle elementer

Spesielle verdier (kulturhistorisk og naturverdier)

- **Thulstrupløkken er en svært viktig del av folkeparken på Bygdøy som er godt dokumentert.**
 - **Området viser lang kontinuitet med mange historiske lag/spor over og under i bakken, fra senest 1700-tallet til annen verdenskrig.**
 - **Thulstrupløkken er et parklandskap fra 1800-tallet av høy kulturhistorisk verdi.**
 - **Det inkluderer utvalgte naturtyper kalklindeskog og hule eiker.**
 - **Parkvegetasjon representerer stort biologisk mangfold (særlig fauna).**
 - **De mange ulike biotoper (skog, beite, jordbruk, hagemark, kyst/sjølinje, parklandskap) gir stor variasjon for et rikt arts mangfold og en rik opplevelse.**
-

Innhold, delområde

Områdets avgrensning

Områdets historie

Kulturverdier og naturverdier

Målsetting og utfordringer

Tiltak og ressursbehov

Delområder – dagens tilstand, målsetting og videre utvikling

Spesielle elementer

Målsetning

På bakgrunn av områdets historie, dagens tilstand og intensjonene i fredningen anbefales følgende overordnede målsetting:

Opprettholde og gjenskape 1800-tallets landskapsarkfungsjon og -uttrykk

Spesielle utfordringer

- **Parkvegetasjon, særlig trær trenger fornyelse**
 - **Beitepress i forhold til å ta vare på landskapsparken**
 - **Tendenser til gjengroing på arealer som ikke beites**
 - **Eksisterende stinett må utbedres og deler av det gamle gangveisystemet bør tilbakeføres**
 - **Nyetablering av gang- og sykkelvei vil berøre deler av Clausåsen og langs Museumsveien. Det er viktig med tilpassing av nytt anlegg til eksisterende situasjon både i størrelsen og material-/plantebruk**
-

Innhold, delområde

Områdets avgrensning

Områdets historie

Kulturverdier og naturverdier

Målsetting og utfordringer

Tiltak og ressursbehov

Delområder – dagens tilstand, målsetting og videre utvikling

Spesielle elementer

Vanlig vedlikehold (ikke søknadspliktig)

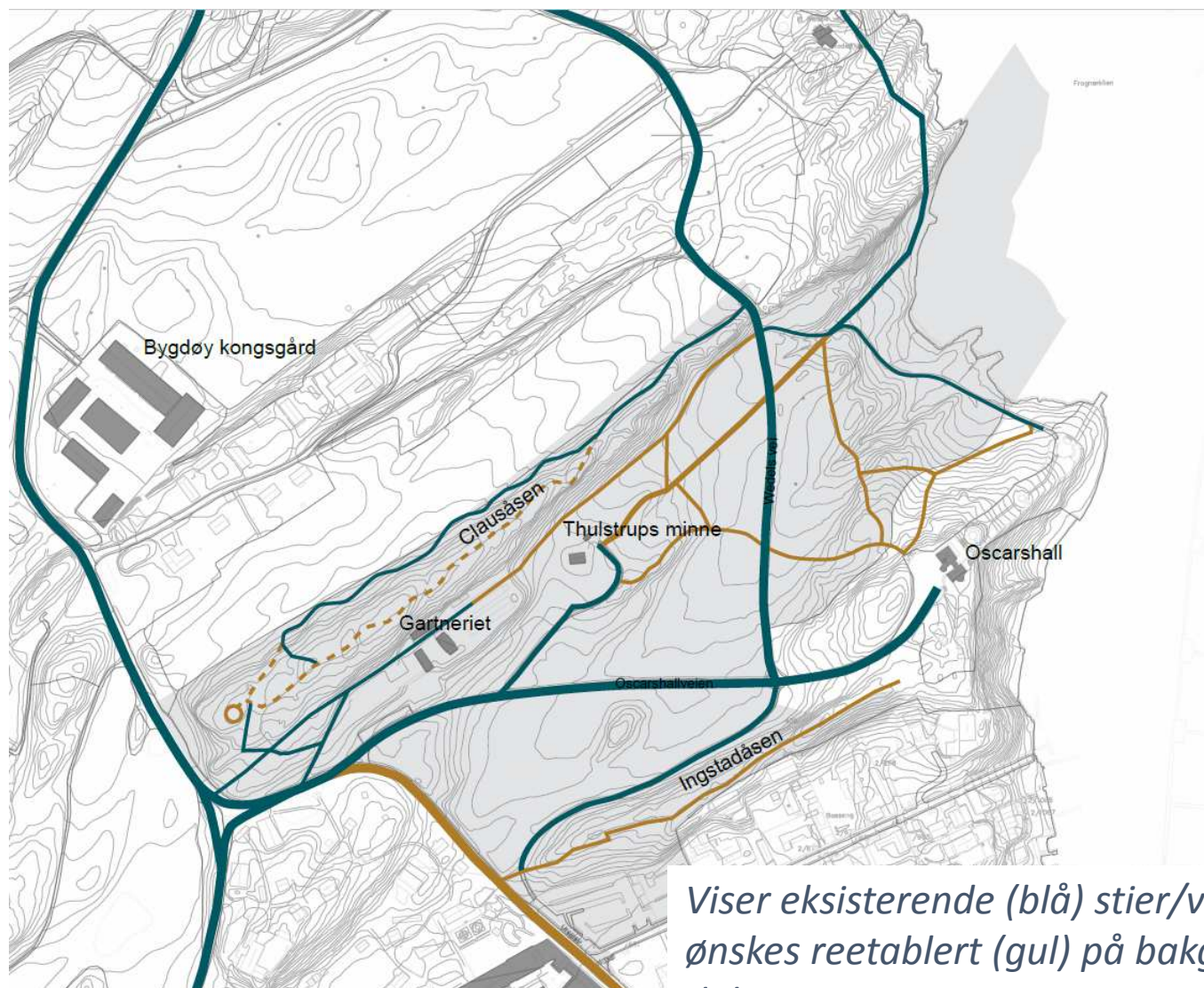
- **Bevaring av eksisterende vegetasjon, trepleie utføres av fagfolk, utgåtte trær/busker erstattes med samme art**
 - **Tynning av vegetasjon i henhold til anbefalinger i de ulike delområdene**
 - **Overflate/terrengform bevares**
 - **Graving og sjakting er ikke tillatt, utbedring av overflate/gress/beite mulig**
 - **Ikke salting på veiarealer**
 - **Bruk av tunge maskiner ved vannmettet grunn ikke tillatt, kan medfører endringer av jordstruktur**
-

Utvikling av anlegget/utviklingstiltak (søknadspliktig)

Følgende overordnede tiltak er nødvendig/ønskelig for en videre utvikling av området (nye prosjekter, krever dispensasjon):

- **Gjenskaping av overordnede stisystemer på bakgrunn av 1800-tallets landskapspark (se illustrasjon 16)**
 - **Gjenskaping av siktlinjer**
 - **Utvikling og supplering av trevegetasjon på bakgrunn av 1800-tallets landskapspark**
 - **Gjenskaping av historisk dokumenterte alleer/trerekker og tregrupper**
 - **Utarbeide treplantingsplan for å opprettholde og tilbakeføre beplantningen i landskapsparken (Bakgrunn er treregistreringen fra 2004 og historiske planer fra 1840, 1880).**
-

Viser eksisterende (blå) stier/veier og stier som ønskes reetablert (gul) på bakgrunn av historisk dokumentasjon.

Eksempel for tiltak

Innhold, delområde

Områdets avgrensning

Områdets historie

Kulturverdier og naturverdier

Målsetting og utfordringer

Tiltak og ressursbehov

Delområder – dagens tilstand, målsetting og videre utvikling

Spesielle elementer

Innhold, delområde

Områdets avgrensning

Områdets historie

Kulturverdier og naturverdier

Målsetting og utfordringer

Tiltak og ressursbehov

Delområder – dagens tilstand, målsetting og videre utvikling

Spesielle elementer

Overlay. Kart fra 1880, flyfoto fra 1937 og treregistreringen gjennomført i 2004. Lindelysthuset er helt til venstre i bilder. Avvik mellom kartet fra 1880 og dagens plassering skyldes unøyaktig/ikke innmålt kartgrunnlag.

Kart 1840 og 1880

Lindelysthus

